**Evropský parlament**
2019–2024

*Výbor pro zahraniční věci*

**2022/2197(INI)**

17. 7. 2023

# NÁVRH ZPRÁVY

o situaci dětí zbavených osobní svobody ve světě
(2022/2197(INI))

Výbor pro zahraniční věci

Zpravodajka: María Soraya Rodríguez Ramos

## OBSAH

**Strana**

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU .....3

# NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

**o situaci dětí zbavených osobní svobody ve světě**
**(2022/2197(INI))**

*Evropský parlament*,

– s ohledem na Všeobecnou deklaraci lidských práv, Mezinárodní pakt o občanských a politických právech, Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech a Úmluvu o odstranění všech forem diskriminace žen,

– s ohledem na Úmluvu OSN o právech dítěte ze dne 20. listopadu 1989, zejména na její čl. 37 písm. b) a článek 40 a na její opční protokoly,

– s ohledem na Úmluvu OSN o právech osob se zdravotním postižením ze dne 13. prosince 2006 a její opční protokol,

– s ohledem na pokyny OSN o alternativní péči o děti ze dne 18. prosince 2009,

– s ohledem na Souhrn zásad OSN na ochranu všech zadržovaných či vězněných osob ze dne 9. prosince 1988,

– s ohledem na Pravidla OSN pro ochranu mladistvých zbavených svobody („pravidla z Havany“) ze dne 14. prosince 1990,

– s ohledem na Standardní minimální pravidla OSN pro organizaci soudního systému pro mladistvé („pravidla z Pekingu“) ze dne 29. listopadu 1985, Obecné zásady OSN pro předcházení trestné činnosti mladistvých („Rijádské pokyny“) ze dne 14. prosince 1990, Standardní minimální pravidla OSN pro opatření nezahrnující odnětí svobody („tokijská pravidla“) ze dne 14. prosince 1990, Pokyny pro opatření týkající se dětí v systému trestního soudnictví („vídeňské pokyny“) ze dne 21. července 1997 a na Standardní minimální pravidla OSN pro zacházení s vězni („pravidla Nelsona Mandely“) ze dne 17. prosince 2015,

– s ohledem na společnou obecnou připomínku č. 4 (2017) Výboru pro ochranu práv všech migrujících pracovníků a členů jejich rodin a č. 23 (2017) Výboru pro práva dítěte o státních závazcích týkajících se lidských práv dětí v kontextu mezinárodní migrace v zemích původu, tranzitu, určení a návratu,

– s ohledem na obecné připomínky Výboru pro práva dítěte (CRC), a zejména na obecnou připomínku č. 24 (2019) o právech dětí v systému soudnictví ve věcech mládeže,

– s ohledem na globální pakt OSN o bezpečné, řízené a legální migraci ze dne 19. prosince 2018, a zejména na jeho cíl 13 písm. h), a globální pakt OSN o uprchlících ze dne 17. prosince 2018,

– s ohledem na globální studii OSN o dětech zbavených osobní svobody ze dne 11. července 2019,

– s ohledem na rezoluci OSN nazvanou „Přeměna našeho světa: Agenda pro udržitelný rozvoj 2030“ přijatou Valným shromážděním dne 25. září 2015,

– s ohledem na zprávu Rozvojového programu OSN z dubna 2021 nazvanou „Nikoho nenechat pozadu: Dopad onemocnění COVID-19 na cíle udržitelného rozvoje“,

– s ohledem na strategii pro ochranu dětí organizace UNICEF (2021–2030), její strategický plán (2022–2025) a příslušnou agendu „Nové pojetí spravedlnosti pro děti“ (2021-2030),

– s ohledem na Smlouvu o Evropské unii, zejména na její čl. 3 odst. 5 a článek 21,

– s ohledem na Listinu základních práv Evropské unie, zejména na její článek 14,

– s ohledem na doporučení Výboru ministrů Rady Evropy CM/Rec(2018)5 členským státům k dětem s uvězněnými rodiči přijaté dne 4. dubna 2018,

– s ohledem na obecné zásady EU v oblasti prosazování a ochrany práv dítěte ze dne 6. března 2017,

– s ohledem na doporučení Rady (EU) 2021/1004 ze dne 14. června 2021, kterým se zavádí evropská záruka pro děti[1],

– s ohledem na sdělení Komise ze dne 24. března 2021 nazvané „Strategie EU pro práva dítěte“ (COM(2021)0142),

– s ohledem na závěry Rady ze dne 9. června 2022 o Strategii EU pro práva dítěte,

– s ohledem na společné sdělení Komise a vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku ze dne 25. března 2020 nazvané „Akční plán EU pro lidská práva a demokracii na období 2020–2024“ (JOIN(2020)0005),

– s ohledem na Africkou chartu práv a blaha dítěte ze dne 11. července 1990,

– s ohledem na Chartu Organizace amerických států z roku 1948, zejména na její článek 49,

– s ohledem na Africkou chartu lidských práv a práv národů ze dne 27. června 1981, a zejména na její články 17 a 25,

– s ohledem na deklaraci lidských práv Sdružení národů jihovýchodní Asie ze dne 19. listopadu 2012, zejména na její článek 31,

– s ohledem na zprávu generálního tajemníka OSN ze dne 5. června 2023 o dětech a ozbrojených konfliktech,

– s ohledem na své usnesení ze dne 26. listopadu 2019 o právech dětí u příležitosti 30. výročí Úmluvy OSN o právech dítěte[2],

[1] Úř. věst. L 223, 22.6.2021, s. 14.
[2] Úř. věst. C 232, 16.6.2021, s. 2.

– s ohledem na své usnesení ze dne 11. března 2021 o právech dítěte s ohledem na strategii EU pro práva dítěte[3],

– s ohledem na své usnesení ze dne 3. května 2022 Na cestě ke strategii EU na podporu vzdělávání dětí na celém světě: zmírňování dopadu pandemie COVID-19[4],

– s ohledem na článek 54 jednacího řádu,

– s ohledem na zprávu Výboru pro zahraniční věci (A9–0000/2023),

A. vzhledem k tomu, že každý člověk mladší 18 let je dítě; vzhledem k tomu, že dítě je v první řadě a především dítě bez ohledu na etnický původ, pohlaví, státní příslušnost, sociální a ekonomické zázemí, tělesnou způsobilost a migrační nebo pobytový status; vzhledem k tomu, že každé dítě potřebuje zvláštní ochranu a má nárok na všechna práva zakotvená v Úmluvě OSN o právech dítěte;

B. vzhledem k tomu, že za zbavení osobní svobody se považuje jakákoli forma zajištění nebo uvěznění či umístění dítěte do veřejného nebo soukromého zajišťovacího zařízení, z něhož dítě nemůže dle libosti odejít, na příkaz nebo de facto na základě rozhodnutí jakéhokoli soudního či správního orgánu nebo orgánu veřejné správy;

C. vzhledem k tomu, že mezi „děti zbavené osobní svobody“ patří děti zbavené svobody při výkonu spravedlnosti, z důvodů souvisejících s migrací, v ústavech, včetně ústavů pro děti se zdravotním postižením, ve věznicích s jejich primárními pečujícími osobami, v souvislosti s ozbrojenými konflikty a z důvodů národní bezpečnosti; vzhledem k tomu, že souhlas rodičů nebo samotného dítěte neurčuje, zda dítě je či není zbaveno osobní svobody;

D. vzhledem k tomu, že podle čl. 37 písm. b) Úmluvy OSN o právech dítěte z roku 1989 by mělo být zbavení osobní svobody dětí používáno pouze jako krajní opatření, na nejkratší nutnou dobu, mělo by být omezeno na výjimečné případy a mělo by podléhat přezkumu; vzhledem k tomu, že obecná připomínka č. 24 Výboru pro práva dítěte uvádí, že výjimky by měly být možné pouze v případě skutečného ohrožení veřejného zdraví a bezpečnosti, avšak zkušenosti z pandemie COVID-19 ukázaly, že jsou tyto výjimky využívány nadměrně;

E. vzhledem k tomu, že zbavení osobní svobody dětí z důvodu mimo jiné jejich sexuální orientace nebo genderové identity nemůže nikdy splnit vysoký standard krajního opatření podle čl. 37 písm. b) Úmluvy o právech dítěte a nikdy není v zájmu dítěte;

F. vzhledem k tomu, že „dětmi zbavenými osobní svobody při výkonu spravedlnosti“ se rozumí děti zadržené policií, ve vazbě, čekající na soud a po trestním odsouzení;

G. vzhledem k tomu, že „dětmi žijícími ve věznicích se svými primárními pečujícími osobami“ se rozumí děti, které žijí se zadrženou nebo uvězněnou primární pečující osobou a které jsou de facto zbaveny osobní svobody;

[3] Úř. věst. C 474, 24.11.2021, s. 146.
[4] Úř. věst. C 465, 6.12.2022, s. 44.

H. vzhledem k tomu, že „dětmi zbavenými osobní svobody z důvodů souvisejících s migrací“ se rozumí jakékoli situace, kdy je dítě zbaveno osobní svobody z důvodů souvisejících s jeho migračním statusem nebo migračním statusem jeho rodičů bez ohledu na označení i důvod uvedené pro zbavení dítěte osobní svobody nebo název zařízení či místa, kde je dítě osobní svobody zbaveno; vzhledem k tomu, že děti bez doprovodu a děti odloučené od rodiny by neměly být zbavovány osobní svobody a zajištění nelze odůvodnit pouze skutečností, že dítě je bez doprovodu nebo odloučeno od rodiny, nebo migračním či pobytovým statusem či jeho absencí;

I. vzhledem k tomu, že „dětmi zbavenými osobní svobody v ústavech“ se rozumí děti, včetně dětí se zdravotním postižením, které jsou odloučeny od svých rodin a zbaveny osobní svobody v ústavech a které z různých důvodů nemohou dle libosti odejít;

J. vzhledem k tomu, že „dětmi zbavenými osobní svobody v souvislosti s ozbrojeným konfliktem“ se rozumí děti naverbované ozbrojenými silami a ozbrojenými skupinami, aby sloužily jako bojovníci, strážci, zvědové, poslové, kuchaři i v jiných rolích, včetně pohlavního vykořisťování;

K. vzhledem k tomu, že „dětmi zbavenými osobní svobody z důvodů národní bezpečnosti“ se rozumí děti naverbované teroristy nebo ozbrojenými skupinami v zemích bez konfliktu nebo děti, které byly podle právních předpisů o národní bezpečnosti obviněny z uplatňování svého práva na shromažďování a sdružování, například během protestů;

L. vzhledem k tomu, že dítě v konfliktu se zákonem je jakékoli dítě, které přijde do styku s donucovacími orgány, protože údajně porušilo trestní právo, bylo z tohoto porušení obviněno nebo bylo uznáno, že se tohoto porušení dopustilo;

M. vzhledem k tomu, že soudní systém pro děti a mladistvé zahrnuje právní předpisy, normy, standardy, pokyny, politiky, postupy, mechanismy, ustanovení, instituce a orgány, které se specificky vztahují na děti, které jsou v konfliktu se zákonem a které dosáhly minimální věkové hranice trestní odpovědnosti nebo ji překročily;

N. vzhledem k tomu, že děti, které v době spáchání trestného činu nedosáhly minimální věkové hranice trestní odpovědnosti, nemohou být při trestních řízeních pokládány za odpovědné; vzhledem k tomu, že děti, které v době spáchání trestného činu dosáhly minimální věkové hranice trestní odpovědnosti, ale které jsou mladší 18 let, mohou být formálně obviněny a podrobeny soudnímu řízení v rámci systému ve věcech mládeže při zachování plného souladu s Úmluvou o právech dítěte;

O. vzhledem k tomu, že děti se dostávají do styku se systémy soudnictví z mnoha důvodů – jako oběti nebo pozůstalí, jako svědci, když jsou obviněny z trestného činu, jako zúčastněná strana nebo v případech, kdy je zapotřebí zasáhnout, aby byla zajištěna řádná péče, ochrana, zdraví a blahobyt;

P. vzhledem k tomu, že přístup dětí ke spravedlnosti se týká všech soudních a správních řízení, která mají dopad na děti, včetně zvykových a náboženských justičních mechanismů, alternativních řešení sporů a kvazisoudních mechanismů, a vztahuje se na ústavní, trestní, občanské, veřejné, soukromé, správní a vojenské právo na vnitrostátní i mezinárodní úrovni;

Q. vzhledem k tomu, že zájem dítěte musí být prvořadým hlediskem při všech rozhodnutích týkajících se dítěte, včetně toho, zda dítě zbavit osobní svobody; vzhledem k tomu, že zásadu zájmu dítěte musí posoudit příslušné orgány, přičemž tato zásada vyžaduje, aby opětovné začlenění dětí, které spáchaly trestný čin, bylo prioritou; vzhledem k tomu, že děti by tudíž měly být podporovány, spíše než trestány, aby dokázaly zaujmout konstruktivní úlohu ve společnosti;

R. vzhledem k tomu, že přístup ke spravedlnosti vyžaduje právní posílení postavení každého dítěte a musí zohledňovat jeho věk, vyspělost a schopnost vývoje;

S. vzhledem k tomu, že odklon je podmíněné nasměrování dětí, které jsou v konfliktu se zákonem, od formálního soudního řízení k jinému způsobu řešení problému, které mnoho případů – možná i většinu případů – umožní řešit mimosoudními orgány, čímž se zabrání negativním dopadům formálního soudní řízení, jako je stigma z trestního odsouzení a rejstříku trestů, za předpokladu, že budou plně dodržována lidská práva a právní záruky;

T. vzhledem k tomu, že globální studie OSN o dětech zbavených osobní svobody zveřejněná v červenci 2019 je chvályhodná a představuje milník, pokud jde o ukončení neviditelnosti a překonání zranitelnosti, stigmatizace a sociálního vyloučení dětí zbavených osobní svobody;

U. vzhledem k tomu, že podle globální studie OSN je celosvětově zbaveno osobní svobody více než 7 milionů dětí[5];

V. vzhledem k tomu, že podle globální studie OSN ze všech dětí zbavených osobní svobody představují asi 94 % chlapci a 6 % dívky a přibližně 5,4 milionu dětí je umístěno v ústavech, které jsou pro děti a jejich vývoj ze své podstaty škodlivé; vzhledem k tomu, že přibližně 1,4 milionu dětí je osobní svobody zbaveno z důvodu zadržení policií, pobytu ve vazbě a ve věznicích;

W. vzhledem k tomu, že nejméně 330 000 dětí je zadržováno z důvodů souvisejících s migrací, ať už jsou bez doprovodu, nebo jsou zadržovány společně se svými rodinami; vzhledem k tomu, že minimálně 19 000 dětí žije se svými primárními pečujícími osobami, téměř výlučně matkami, ve věznicích;

X. vzhledem k tomu, že 35 000 dětí je v současné době zadržováno v souvislosti s ozbrojenými konflikty; vzhledem k tomu, že jen v roce 2022 bylo 2 496 dětí zbaveno osobní svobody z důvodu skutečného nebo údajného spojení se stranami konfliktů; vzhledem k tomu, že minimálně 1 500 dětí je v současné době zadržováno z důvodů národní bezpečnosti na území zemí bez konfliktu, mimo jiné za činnosti, jako jsou pokojné protesty, vyjadřování politických názorů na internetu, zapojení do zakázaných politických skupin a činnosti gangů;

Y. vzhledem k tomu, že obecná připomínka č. 24 Výboru pro práva dítěte uvádí, že dětmi se zdravotním postižením by se neměl zabývat systém soudnictví, nýbrž je nutné se jimi zabývat odděleně; vzhledem k tomu, že děti se zdravotním postižením jsou nadměrně zastoupeny v ústavech a je u nich větší pravděpodobnost, že budou vystaveny vykořisťování, násilí, zneužívání, mučení a jiným formám špatného zacházení;

[5] Všechna data uvedená výše pochází z globální studie OSN o dětech zbavených osobní svobody.

vzhledem k tomu, že 50–75 % dětí, které přicházejí do styku se systémem soudnictví, již trpí nějakou formou duševní poruchy, špatným zacházením nebo zanedbáváním; vzhledem k tomu, že zbavení osobní svobody obvykle vyvolává nebo zhoršuje duševní a kognitivní zdravotní potíže;

Z. vzhledem k tomu, že podle globální studie OSN jsou děti, které pocházejí z ekonomicky znevýhodněného prostředí či přistěhovaleckého prostředí, mají zdravotní postižení nebo náleží ke komunitě LGBTIQ+, celosvětově mezi zadrženými nadměrně zastoupeny;

AA. vzhledem k tomu, že dvanáct milionů dívek uzavírá manželství před dosažením věku 18 let a nucené sňatky jsou další formou zbavení osobní svobody; vzhledem k tomu, že děti LGBTIQ+ v rodinném domácím vězení, které jsou nuceny podstupovat konverzní terapie, jsou rovněž zbaveny osobní svobody;

AB. vzhledem k tomu, že podle organizace UNICEF bylo od března 2020 do října 2021 celosvětově propuštěno ze zajištění více než 45 000 dětí v nejméně 84 zemích, což bylo opatření proti nákaze onemocněním COVID-19, které dokazuje, že ukončení zajištění je možné a že země, které se neuchylují k zajištění jsou lépe připraveny vypořádat se s mimořádnými situacemi v oblasti veřejného zdraví;

AC. vzhledem k tomu, že EU již hraje přední úlohu v ochraně a podpoře dětí po celém světě tím, že zlepšuje přístup ke vzdělávání, službám a zdravotnictví a chrání je před všemi formami násilí, špatného zacházení a zanedbávání, a to i v humanitárním kontextu;

1. připomíná, že dětství je etapou života, během níž děti rozvíjejí svou osobnost, své emocionální vztahy k druhým, své sociální a vzdělávací dovednosti a své sociální kompetence, a zdůrazňuje proto, že zbavení osobní svobody dětí je rovněž připravuje o dětství a budoucnost;

2. připomíná, že zbavení osobní svobody dětí znamená, že budou vystaveny strukturálnímu násilí; uznává, že ačkoli neexistuje žádná celosvětově uznávaná definice „ústavů“, jsou ústavy pro děti ze své podstaty škodlivé, jelikož negativně ovlivňují jejich vývoj a psychosociální vazby;

3. zdůrazňuje, že samotné zbavení osobní svobody představuje formu mučení a krutého, nelidského či ponižujícího zacházení či trestání dětí, které je v rozporu s mezinárodním právem, je výslovně zakázáno čl. 37 písm. a) Úmluvy o právech dítěte a může mít za následek porušení práva na život, zachování života a rozvoj dítěte zakotveného v článku 6 této Úmluvy;

4. konstatuje, že podle organizace UNICEF opatření proti šíření COVID-19 ukázala, že země dokážou jednat rychle, pokud pro toto jednání existují jasné a přesvědčivé důvody, jako v tomto případě mimořádná situace v oblasti veřejného zdraví, v zájmu ochrany ohrožených skupin obyvatelstva, jako jsou skupiny ve stísněných prostorách, a že odklon a další opatření zahrnující alternativní řešení k zajištění mohou být použita výhradně pro děti;

5. domnívá se, že mezinárodní společenství by mělo zdvojnásobit své úsilí o ukončení zajištění dětí ve všech jeho podobách do roku 2030, a to prostřednictvím používání a výslovného právního uznání odklonu, alternativ k zajištění a opatření restorativní

justice, vzhledem k nezvratným důkazům, že zbavení osobní svobody je škodlivé pro blahobyt dětí a je nadužíváno;

6. vyzývá Komisi a Evropskou službu pro vnější činnost (ESVČ), aby vybízely partnerské třetí země ke zvýšení minimální věkové hranice trestní odpovědnosti alespoň na 14 let, a naléhavě vyzývá třetí země, aby za žádných okolností nesnižovaly minimální věkovou hranici trestní odpovědnosti;

7. konstatuje, že schází komplexní, aktualizované a rozčleněné údaje o počtu dětí, které jsou v současnosti ve světě zbaveny osobní svobody, zejména v souvislosti s migrací, v ústavech, z důvodů národní bezpečnosti a v rámci ozbrojených konfliktů; zdůrazňuje, že je třeba vytvořit a spravovat mezinárodní databázi;

8. vyzývá proto orgány EU a členské státy, aby převzaly iniciativu a spustily celosvětovou kampaň za snížení počtu dětí zadržených v zajišťovacích zařízeních, například vytvořením kontrolního mechanismu OSN, který zajistí úplné provádění doporučení uvedených v globální studii OSN, a přispěje tak ke skutečnému propuštění zadržovaných dětí; vyzývá Komisi a ESVČ, aby aktivně podporovaly, a to i prostřednictvím financování, iniciativy orgánů partnerských třetích zemí a místních organizací s cílem systematickým a uceleným způsobem řešit základní příčiny, které vedou ke zbavování osobní svobody;

9. vítá Strategii EU pro práva dítěte vytvořenou Komisí v roce 2022 jako prostředek k posílení postavení EU coby klíčového celosvětového aktéra, zlepšení kapacit v oblasti ochrany dítěte v rámci delegací EU určením kontaktních míst pro mládež a zajištění ochrany a naplňování práv dítěte prostřednictvím vnější politiky EU ve všech kontextech; vyzývá Komisi, aby do roku 2024 poskytla přehled takových určení;

10. připomíná, že je důležité, aby EU a členské státy podporovaly posilování regionálních systémů pro lidská práva, a to i prostřednictvím finanční pomoci a výměny zkušeností napříč regiony; je pevně přesvědčen, že tyto regionální systémy musí sehrát úlohu při řešení situace dětí zbavených osobní svobody a že se doplňují se systémem OSN v oblasti lidských práv;

11. vyzývá Komisi a ESVČ, aby zavedly komplexní politiku deinstitucionalizace tím, že podpoří orgány třetích zemí a místní organizace při vypracovávání vnitrostátních akčních plánů s konkrétními opatřeními zaměřenými na snížení počtu dětí zbavených osobní svobody a na upřednostňování alternativních řešení k zajištění a prostředí rodinného typu před zajišťovacími zařízeními;

12. vyzývá k přijetí evropského seznamu prioritních zemí, v nichž by ESVČ, Komise a členské státy zintenzivnily svou činnost na podporu dětí zbavených osobní svobody a jednaly s místními orgány o zavádění nebo zlepšování mechanismů ochrany a konkrétních právních předpisů zaměřených na zabezpečení jejich ochrany; trvá na tom, že tento seznam prioritních zemí by měla vypracovat ESVČ v úzké spolupráci se zúčastněnými stranami a s Parlamentem a každoročně jej aktualizovat; vyzývá místopředsedu Komise, vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, aby předkládal veřejnou výroční zprávu o opatřeních prováděných v prioritních zemích;

13. připomíná, že bez ohledu na podmínky, v nichž jsou děti drženy, studie ukazují, že zajištění má dalekosáhlý a negativní dopad na zdraví a vývoj dětí a že k tomuto negativnímu vlivu může dojít i v případě relativně krátké doby trvání zajištění;

14. naléhavě vyzývá k ukončení diskriminace dětí se zdravotním postižením ve všech právních předpisech, politikách a postupech, které se týkají práva na osobní svobodu; vyzývá delegace EU, aby podporovaly orgány třetích zemí v začleňování práv a potřeb dětí se zdravotním postižením do všech oblastí práva a politiky, které se přímo nebo nepřímo týkají předcházení protiprávnímu a svévolnému zajištění a jeho odstraňování, a aby zajistily plnou a skutečnou účast dětí se zdravotním postižením na všech rozhodovacích procesech, včetně všech fází tvorby politiky zaměřené na ukončení zbavování osobní svobody dětí; podporuje a podněcuje osvětové kampaně a vzdělávací programy, zejména pro tvůrce politik, veřejné činitele, poskytovatele služeb a zástupce sdělovacích prostředků, týkající se práva na svobodu a bezpečnost dětí se zdravotním postižením, včetně boje proti stereotypům, předsudkům a škodlivým praktikám;

15. znovu vyzývá Komisi, ESVČ a členské státy EU, aby podporovaly orgány třetích zemí při zajišťování toho, aby všechny děti mohly požívat svého práva na základní vzdělání, a aby podnikly kroky k zajištění dostupnosti středoškolského vzdělávání a přístupu k němu; trvá tudíž na tom, aby děti zbavené osobní svobody byly náležitě začleněny; dále vyzývá Komisi, ESVČ a členské státy, aby podporovaly orgány třetích zemí ve tvorbě a zavádění digitálních metod výuky a učení a aby usnadnily přístup k internetu pro všechny děti;

16. odsuzuje všechny formy trestů, které vedou ke zbavení osobní svobody dětí na základě jejich sexuální orientace, genderové identity, podstoupení potratu nebo sexuálních aktivit mezi mladistvými podobného věku, které nejsou vykořisťovatelské a jsou prováděny se souhlasem zúčastněných stran; naléhavě vyzývá Komisi a ESVČ, aby podpořily příslušné agentury OSN a místní subjekty občanské společnosti jednající s orgány třetích zemí s cílem řešit všechny právní předpisy diskriminační vůči mladistvým na základě jejich sexuální orientace a genderové identity, a zdůrazňuje, že v zajišťovacích zařízeních musí být zaručena náležitá péče a ochrana před všemi formami diskriminace, násilí a pohlavního vykořisťování;

17. zdůrazňuje, že nadměrné zastoupení chlapců v zajištění je nutné řešit všemi možnými prostředky, mimo jiné podporou odklonu ve všech fázích systému trestního soudnictví a poměrným uplatňováním alternativních řešení k zajištění na chlapce i dívky; domnívá se, že je naléhavě nezbytné začlenit do systémů soudnictví ve věcech mládeže genderový rozměr a řešit rozdíly v přístupu k justičním službám pro děti;

18. vyzývá Komisi a ESVČ, aby vybízely partnerské třetí země k ratifikaci Opčního protokolu k Úmluvě proti mučení a ke zřízení nezávislých a účinných národních preventivních mechanismů se zvláštní kvalifikací k provádění návštěv na místech, kde jsou nebo mohou být děti zbavovány osobní svobody; naléhavě vyzývá partnerské země, aby ratifikovaly třetí Opční protokol k Úmluvě o právech dítěte o postupu komunikace, který dětem umožní domáhat se nápravy za porušení jejich práv;

19. připomíná, že veřejné politiky jsou účinné pouze tehdy, jsou-li navrženy na základě úplných, včasných a důvěryhodných údajů; vybízí EU a její členské státy, aby orgánům třetích zemí navrhly individuálně přizpůsobenou podporu a metodologickou pomoc při

shromažďování údajů, včetně technických prostředků a právních rámců, s cílem usnadnit sdílení údajů mezi státními orgány i s příslušnými nestátními aktéry (například mezinárodními organizacemi); zdůrazňuje, že je třeba systematicky shromažďovat rozčleněné údaje, aby bylo možné porozumět tomu, jaké cesty vedou k zajištění chlapců a dívek, a to ve všech situacích zbavení osobní svobody dětí;

20. vyjadřuje politování nad tím, že od přijetí obecných zásad EU v oblasti prosazování a ochrany práv dítěte v roce 2017 neprovedla ESVČ žádný přezkum; domnívá se, že je naléhavě nutné provést posouzení dopadu toho, jak delegace EU provádějí tyto zásady ve třetích zemích;

21. vyzývá Komisi a ESVČ, aby systematicky začleňovaly práva dětí do politického dialogu s partnerskými zeměmi, jak se již provádí v rámci přístupových jednání a procesu stabilizace a přidružení;

***Děti ve výkonu spravedlnosti***

22. vyzývá ESVČ a Komisi, aby ve všech svých programech spolupráce týkajících se budování kapacit v oblasti právního státu a spravedlnosti navrhly zvláštní kapitolu zaměřenou na podporu orgánů třetích zemí při vytváření účinných systémů soudnictví ve věcech mládeže, které budou zahrnovat uplatňování odklonu od samého začátku a v každé fázi trestního řízení, zachování nebo zvýšení minimální věkové hranice trestní odpovědnosti alespoň na 14 let, dekriminalizaci trestných činů, které jsou trestnými činy jen v případě spáchání nezletilými, zajištění informací uzpůsobených dětem a mechanismů účasti dětí a zkrácení délky zajištění na minimum, je-li nevyhnutelné;

23. vyzývá ESVČ a Komisi, aby společně s partnerskými třetími zeměmi dále rozvíjely vzdělávací programy pro zaměstnance v soudnictví a donucovacích orgánech s cílem vytvořit slyšení a řízení vstřícná k dětem a aby určily, jak nejlépe získat názory dětí, neboť mají nárok účastnit se rozhodnutí vedoucích ke zbavení jejich osobní svobody a odvolat se proti nim; vyzdvihuje proto právo všech dětí na přístup k bezplatné právní pomoci, zastoupení a službám, včetně přístupu k psychologické podpoře a podpoře duševního zdraví, odborníkům v oblasti ochrany dětí a důvěryhodným právníkům, kteří mohou pozitivně ovlivnit zkušenost dítěte se systémem soudnictví, jakož i výsledek případu;

***Děti a jejich primární pečující osoby***

24. zdůrazňuje, že státy by se měly v největší možné míře vyvarovat zadržování primárních pečujících osob o velmi malé děti, a pokud tak neučiní, vytvořit ve věznicích „jednotky pro rodiče s dětmi“ vstřícné k dětem a zřídit speciální opatření pro prenatální, perinatální a postnatální péči a léčbu a zároveň usilovat o propuštění dětí spolu s jejich rodiči; připomíná, že je třeba přijmout nezbytná opatření k zajištění bezpečnosti, důstojnosti a vývoje každého dítěte žijícího s rodičem ve věznici a že je nutné v každém okamžiku zabezpečit ochranu před násilím, traumaty a škodlivými situacemi;

25. připomíná doporučení Evropského výboru pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání k usnadnění využívání alternativ k zajištění, pokud jde o těhotné dívky a mladé matky, aby se předešlo situaci, kdy děti žijí v zajišťovacím zařízení;

26. zdůrazňuje, že orgány by měly začlenit posouzení zájmu dítěte do všech rozhodovacích procesů, v jejichž důsledku by zadržení rodiče mohlo vést ke zbavení osobní svobody dítěte, což zahrnuje rozhodnutí v přípravném řízení, trestní rozhodnutí a jakýkoli druh rozhodnutí o tom, zda a jak dlouho má dítě žít s primární pečující osobou ve věznici;

27. vyzývá partnerské země, aby přijaly právní a správní předpisy, které podpoří a upřednostní alternativní řešení k zajištění oproti zajištění rodičů nezaopatřených dětí a aby při přijímání rozhodnutí o zajištění ve fázi přípravného řízení a trestu podporovaly soudní hodnocení každého jednotlivého případu na základě kritérií nezbytnosti, vhodnosti a přiměřenosti;

28. vyzývá Komisi a ESVČ, aby podporovaly partnerské země při vytváření rehabilitačních programů pro primární pečující osoby ve věznicích, které by měly zahrnovat mechanismy ochrany dítěte k předcházení stigmatizaci, a aby podporovaly navazování spolupráce a koordinace mezi příslušnými veřejnými orgány a organizacemi občanské společnosti v zájmu opětovného začlenění dětí do společnosti poté, co opustí zajišťovací zařízení;

***Děti v situacích souvisejících s migrací***

29. zdůrazňuje, že ustanovení o zadržování dětí (jakožto „krajní opatření“) v Úmluvě o právech dítěte se nevztahují na imigrační řízení, a proto je nelze použít k odůvodnění zadržování dětí v souvislosti s přistěhovalectvím;

30. vyjadřuje znepokojení nad rostoucím počtem zemí, které zadržují nelegální migranty, mezi nimiž jsou děti, v různých dočasných nebo stálých zařízeních, jako jsou přijímací střediska, azylové domy a zajišťovací místnosti;

31. zdůrazňuje, že neoprávněný vstup dětí musí být dekriminalizován, a domnívá se, že je třeba nalézt alternativní řešení k zajištění, aby již nedocházelo k zadržování migrujících dětí, a že otázka, zda dítě je nebo není zbaveno osobní svobody, nezávisí na názvu instituce, kde je zajištění vykonáváno, ani na její státem určené klasifikaci, nýbrž na tom, zda skutečnost a závažnost uvalených omezení představuje zbavení osobní svobody; v této souvislosti vyzývá členské státy EU, aby šly příkladem a podporovaly tranzitní i cílové země v ukončení této praxe;

32. připomíná povinnost státu chránit a dodržovat práva a zájmy dítěte za všech okolností bez ohledu na jeho migrační status nebo migrační status jeho rodičů, a to zajištěním dostupnosti a přístupnosti realizovatelného spektra alternativ k zajištění v kontextech mimo zajištění, které budou upřednostňovat komunitní opatření péče, jež zajistí přístup ke vzdělávání a zdravotní péči, a respektovat právo na rodinný život a jednotu rodiny, a dále usilováním o ukončení praxe zadržování dětí v souvislosti s mezinárodní migrací;

33. se znepokojením konstatuje, že se vyskytují případy, kdy je s dětmi zacházeno jako s dospělými migranty a jsou zbaveny osobní svobody z důvodu chybějícího rodného listu a nemožnosti určit jejich věk; vyzývá partnerské země, aby zajistily rychlá, k dětem vstřícná a genderově citlivá komplexní posouzení vývoje dítěte prováděná odborníky, proti jejichž rozhodnutí se bude možné odvolat, a aby zaručily, že v případě nepřesvědčivých důkazů v rámci tohoto procesu se bude subjekt posouzení věku pokládat za dítě;

*Děti zasažené konflikty*

34. připomíná, že děti zadržené v souvislosti s okupací nebo ozbrojeným konfliktem musí být v první řadě a především považovány za oběti a nikdy nesmí být zadržovány ani trestány pouze za to, že jsou členy ozbrojených sil nebo skupin; zdůrazňuje, že je třeba rozvinout náležitou duševní a psychosociální péči, která dětem umožní znovu se začlenit do komunit a najít své místo ve společnosti po ukončení konfliktu, což představuje prostředek k prevenci a přerušení přenášení násilí na další generaci a k zamezení podkopávání mírotvorného úsilí; vyzdvihuje, že je třeba podporovat rovný přístup k pomoci při opětovném začlenění a rehabilitaci pro chlapce i dívky, kteří byli dříve spojeni s ozbrojenými silami a skupinami, a zajistit jejich sloučení s rodinami;

35. vítá nový soubor společných priorit EU a OSN na období 2022–2027 a společný závazek zahrnout děti postižené ozbrojeným konfliktem mezi průřezové priority; zdůrazňuje, že je třeba vytvořit způsoby opětovného začlenění a odškodnění dětí, jejichž práva byla porušena, a že do všech vnějších politik EU musí být začleněn program OSN týkající se dětí a ozbrojených konfliktů;

36. vyzývá Komisi a místopředsedu Komise, vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, aby zvýšili úsilí v oblasti prevence a ukončení závažného porušování práv dětí zasažených zbavením osobní svobody v rámci ozbrojených konfliktů; zdůrazňuje, že je důležité prosazovat v rámci vnější činnosti EU a její protiteroristické a bezpečnostní politiky program týkající se dětí a ozbrojených konfliktů a začlenit jej do operací prováděných v rámci společné bezpečnostní a obranné politiky, reforem bezpečnostního sektoru a mediace;

37. podporuje mandát zvláštní zástupkyně OSN pro děti a ozbrojené konflikty prosazovat posílení ochrany dětí postižených ozbrojeným konfliktem, zvyšovat povědomí, podporovat shromažďování celosvětových údajů o situaci a podněcovat mezinárodní spolupráci v zájmu zlepšení ochrany dětí;

38. zdůrazňuje, že děti spojené se skupinami označenými jako teroristické nebo násilně extremistické jsou obětmi, nikoli pachateli; připomíná, že státy nesou odpovědnost za své státní příslušníky z řad dětí, kteří jsou zadrženi v zahraničí, a vybízí je, aby jim na základě žádosti zprostředkovaly návrat do země původu; vyzývá dotčené členské státy EU, aby zajistily ochranu a repatriaci dětí, které jsou státními příslušníky těchto států a které jsou uvězněny nebo zadržovány ve třetích zemích;

39. zdůrazňuje, že děti, které pokojně uplatňují svá práva na svobodu projevu, svobodu náboženského vyznání nebo přesvědčení nebo svobodu sdružování a shromažďování, nesmí být nikdy zadržovány ani postihovány z důvodů národní bezpečnosti;

°

° °

40. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě a Komisi.